

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE SRPSKE
Broj: 80 0 P 073498 21 Rev
Banjaluka, 12.10.2021. godine

Vrhovni sud Republike Srpske u Banjaluci u vijeću sastavljenom od sudija: Senada Tice, kao predsjednika vijeća, Biljane Tomić i Gorjane Popadić, kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužitelja G.Č., sin D., iz D., koga zastupa punomoćnik V.S., advokat iz B., protiv tuženog, Grad B., koga zastupa Pravobranilaštvo Republike Srpske, radi naknade štete i sticanja bez osnova, vrijednost predmeta spora: 1.481.808,53 KM, odlučujući o reviziji tuženog, izjavljenoj protiv presude Okružnog suda u Bijeljini broj: 80 0 P 073498 20 Gž od 02.11.2020. godine, na sjednici održanoj 12.10.2021. godine, donio je

PRESUDU

Revizija se odbija.

Odbija se zahtjev tužitelja za naknadu troškova sastava odgovora na reviziju u iznosu od 4.387,50 KM.

Obrazloženje

Presudom Osnovnog suda u Bijeljini broj: 80 0 P 073498 19 P 2 od 28.02.2020. godine, odbijen je zahtjev tužitelja da se obaveže tuženi da mu isplati ukupan iznos od 1.481.808,53 KM, od čega: iznos od 1.322,514,50 KM, na ime naknade izmakle koristi i iznos od 159.294,03 KM, na ime sticanja bez osnova, sve sa zakonskom zateznom kamatom od 06.3.2008. godine do isplate i da mu naknadi troškove parničnog postupka. Odlučeno je da svaka stranka snosi svoje troškove postupka.

Presudom Okružnog suda u Bijeljini broj: 80 0 P 073498 20 Gž od 02.11.2020. godine, djelimično je uvažena žalba tužitelja i djelimično preinačena prvostepena presuda u odbijajućem dijelu i u odluci o troškovima postupka, tako što je obavezan tuženi da tužitelju, na ime sticanja bez osnova, isplati iznos od 45.714,73 KM, sa zakonskom zateznom kamatom od 31.12.2015. godine do isplate i troškove sudskog postupka u visini od 6.677,50 KM, dok je u preostalom dijelu žalba tužitelja odbijena i prvostepena presuda potvrđena u preostalom, odbijajućem dijelu, te je obavezan tuženi da tužitelju naknadi i troškove žalbenog postupka u iznosu od 2.316,25 KM, dok je odbijen zahtjev tužitelja za isplatu troškova žalbenog postupka preko dosuđenog iznosa.

Blagovremenom revizijom tuženi pobija drugostepenu odluku, u dijelu kojim je preinačena prvostepena presuda i tužitelju dosuđen iznos od 45.714,73 KM, sa pripadajućom kamatom i troškovima postupka, zbog povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava. Predlaže da se revizija usvoji i osporena presuda preinači tako da se odbije žalba tužitelja i potvrdi prvostepena presuda, ili da se drugostepena presuda ukine i predmet vrati istom sudu na ponovno suđenje.

Tužitelj, u odgovoru, predlaže da se revizija odbije kao neosnovana.

Revizija nije osnovana.

Predmet spora, u dijelu koji se odnosi na revizijom pobijani dio drugostepene presude, je obavezivanje tuženog da tužitelju na, ime sticanja bez osnova, isplati iznos od 45.714,73 KM, sa pripadajućom zateznom kamatom i troškovima postupka.

Tokom postupka koji je prethodio donošenju nižestepenih presuda utvrđeno je: da je tuženi, rješenjem od 29.11.2006. godine, izdao tužitelju urbanističku saglasnost za izgradnju višeporodičnog stambeno-poslovnog objekta, na zemljištu označenom kao k.č. broj: 1322/150 k.o. B.S., koja je produžena 2007. godine; da je tužitelju zatim, dana 4.01.2008. godine, izdato rješenje o odobrenju za građenje navedenog stambeno-poslovnog objekta, koji se sastoji od tri objekta – međusobno vezane lamele, koje je postalo pravosnažno i izvršno 31.01.2008. godine; da je izvršeno iskolčenje predmetne parcele u prisustvu tužitelja i zaposlenika tuženog, dana 27.02.2008. godine; da je tužitelj prijavio i započeo radove 03.3.2008. godine; da je zatim, po prijedlogu za ponavljanje postupka grupe građana naselja P.j., K., B., tuženi dozvolio ponavljanje upravnog postupka, te je naloženo tužitelju, kao investitoru, da obustavi izvođenje svih radova na predmetnoj parceli, dok se pravosnažno ne odluči o prijedlogu za ponavljanje; da je ovaj zaključak od 05.3.2008. godine poništen, rješenjem drugostepenog upravnog organa od 24.11.2009. godine; da je nakon vođenja upravnog spora pred Okružnim sudom u Bijeljini, u ponovljenom postupku, prvostepeni upravni organ tuženog odbio prijedlog za ponavljanje postupka, što je potvrđeno rješenjem drugostepenog upravnog organa od 14.5.2012. godine; da je u toku tog postupka, 2011. godine, došlo do izmjene urbanističkog plana u dijelu koji se odnosi na parcelu tužitelja, prema kome više nije dozvoljena gradnja objekta kolektivnog stanovanja; da tužitelj nije nastavio sa izgradnjom predmetnog stambeno-poslovnog objekta; da se tim povodom nije pismeno obraćao tuženom, ali da je, po njegovoj tvrdnji, koju tuženi nije osporio, od radnika tuženog dobio usmenu informaciju da se na predmetnoj parceli više ne može graditi zbog promjenjenog urbanističkog plana; da navedena građevinska dozvola nije formalno poništena ili na drugi način formalno stavljena van snage.

Dalje je utvrđeno da je tužitelj u svrhu dobijanja potrebnih saglasnosti i otpočinjanja izgradnje, po različitim osnovima, direktno tuženom uplatio ukupan iznos od 45.714,73 KM, kako je našao vještak ekonomske struke u svom nalazu i mišljenju od 24.4.2017. godine.

Polazeći od ovakvog utvrđenja, koje nije sporno ni među parničnim strankama, osnovano je drugostepeni sud djelimičnim usvajanjem žalbe tužitelja, preinačio prvostepenu presudu i obavezao tuženog da mu, po osnovu sticanja bez osnova, isplati iznos od 45.714,73 KM, sa pripadajućom kamatom i troškovima postupka, temeljeći ovakvu odluku na odredbama člana 210. i 214. Zakona o obligacionim odnosima („Službeni list SFRJ“ broj: 29/78, 39/85, 45/89, 57/89 i „Službeni glasnik RS“ broj:17/93, 3/96, 39/03, 74/04, u daljem tekstu: ZOO).

Odredbom člana 210. stav 1. ZOO, propisano je da kad je neki dio imovine jednog lica prešao na bilo koji način u imovinu nekog drugog lica, a taj prelaz nema svoj osnov u nekom pravnom poslu ili u zakonu, sticalac je dužan da ga vrati, a kad to nije moguće, da nadoknadi vrijednost postignute koristi. Prema odredbi člana 210. stav 2. ovog Zakona obaveza vraćanja, odnosno naknade vrijednosti, nastaje i kad se nešto primi s obzirom na osnov koji se nije ostvario ili koji je kasnije otpao.

Da bi bilo mjesta primjeni pravila o sticanju bez osnova, potrebno je, dakle, da se steknu zakonom predviđeni uslovi, a to je: umanjenje imovine jednog lica i stim u vezi, povećanje imovine drugog lica, uz odsustvo, odnosno nepostojanje pravnog osnova (pravni posao, sudska odluka, zakon), koji bi opravdao umanjenje i uvećanje, ili kada se taj osnov nije ostvario, odnosno kada je kasnije otpao.

U ovom slučaju, na osnovu nalaza i mišljenja vještaka ekonomske struke utvrđeno je da je tužitelj, za potrebe pribavljanja urbanističke saglasnosti, građevinske dozvole i sve druge dokumentacije, izvršio niz uplata, kako direktno na račun tuženog, tako i drugim pravnim licima čije saglasnosti i dozvole je bio dužan pribaviti za potrebe izgradnje stambeno-poslovnog objekta. Dakle, nije sporno da je na račun tuženog uplatio iznos od 9.910,90 KM, na ime administrativne takse; iznos od 8.479,90 KM, na ime naknade za uređenje gradskog građevinskog zemljišta; iznos od 5.946,55 KM, na ime doprinosa od 0,3% predračunske vrijednosti građevinskih radova; iznos od 6.370,00 KM, na ime takse po obračunu naknada za kontrolu tehničke dokumentacije; iznos od 110,00 KM, na ime vodoprivredne saglasnosti; iznos od 14.767,38 KM, na ime promjene namjene poljoprivrednog u građevinsko zemljište i iznos od 130,00 KM na ime raznih opštinskih administrativnih taksi, što ukupno iznosi 45.714,73 KM.

Krajnji cilj pribavljanja urbanističke saglasnosti, odobrenja za gradnju i drugih saglasnosti i dozvola, zbog čega je izvršeno naprijed navedeno plaćanje – bila je izgradnja stambeno-poslovnog objekta kolektivnog stanovanja (tri međusobno vezane lamele), koji se nije ostvario. Gradnju tužitelja je obustavio tuženi, pa ona nije izvršena u vrijeme kada je to bilo moguće s obzirom na urbanistički plan koji je za predmetno područje tada važio. U međuvremenu se promjenio urbanistički plan (2011. godine) i na predmetnoj parceli, označenoj kao k.č. br. 1322/150, nije dozvoljena gradnja objekata za koje je tužitelju izdata građevinska dozvola od 04.01.2008. godine.

Izgradnja građevine, kako propisuje odredba člana 69. Zakona o uređenju prostora („Službeni glasnik RS“ broj: 84/02 – Prečišćeni tekst) koji je bio na snazi u vrijeme izdavanja građevinske dozvole, može se odobriti samo ako se utvrdi da je građevina u skladu sa odgovarajućim planom i propisanim uslovima. Prema odredbi člana 58. stav 1. Zakona o uređenju prostora i građenju („Službeni glasnik RS“ broj: 55/10) koji je kasnije donesen, svi objekti moraju biti projektovani i izgrađeni u skladu sa dokumentima prostornog uređenja. Konačno, istu odredbu u članu 86. stav 1. sadrži i sada važeći Zakon o uređenju prostora i građenju („Službeni glasnik RS“ broj: 40/13 i 106/15). Urbanistički plan je jedan od dokumenata prostornog uređenja o kojem govore citirane zakonske odredbe. Drugačije rečeno, ne može se graditi ako to građenje nije u saglasnosti sa urbanističkim planom i drugim dokumentima o uređenju prostora.

Prema tome, budući da se na parceli na kojoj je tužitelj namjeravao graditi, ne može izgraditi stambeno-poslovni objekat za koji je dobio građevinsku dozvolu, proizlazi da se osnov radi kojeg je on izvršio naprijed navedena plaćanja, nije ostvario (član 210. stav 2. ZOO), bez obzira što ta građevinska dozvola nije formalnopravno stavljena van snage.

Kod takvog stanja stvari nije pogriješio drugostepeni sud kada je udovoljio zahtjevu tužitelja te obavezao tuženog da iznose koji su uplaćeni direktno njemu vrati tužitelju, jer se osnov zbog kojeg je ta isplata izvršena (izgradnja stambeno-poslovnog objekta), nije ostvario (član 210. ZOO), sa zateznom kamatom od dana kada je zahtjev za vraćanje stavljen (član 214. ZOO).

Tužitelj je po osnovu sticanja bez osnova tražio isplatu iznosa od 159.294,03 KM, a dosuđen mu je, po ovom osnovu, (iz razloga koji su naprijed navedeni, a odnose se kako na osnov, tako i na visinu) iznos od 45.714,73 KM (koji je sadržan u traženom iznosu), pa ne stoji tvrdnja revidenta da dosuđeni iznos tužitelj nije ni tražio tužbenim zahtjevom, odnosno da se radi o prekoračenju tužbenog zahtjeva.

Iz obrazloženja drugostepene odluke, u dijelu kojim pravda odluku o troškovima postupka, jasno se vidi da nisu računati troškovi pristupanja na ročišta koja su odlagana na saglasan prijedlog stranaka, radi mogućeg postizanja poravnjenja, pa revizioni navodi, istaknuti u ovom pravcu, nisu mogli ishoditi drugačiju odluku o troškovima postupka.

Drugostepeni sud je, suprotno tvrdnji revidenta, svestrano i argumentovano obrazložio svoju odluku (u dijelu koji se pobija revizijom), pa ne stoji revizioni prigovor i paušalna tvrdnja tuženog da su u donošenju pobijane presude povrijeđene odredbe parničnog postupka.

Naprijed izloženo i ostale revizioni navode čini neosnovanim, slijedom čega je revizija odbijena, na osnovu odredbe člana 248. Zakona o parničnom postupku („Službeni glasnik RS“, broj 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09, 61/13 - dalje: ZPP).

Odgovor na reviziju ne predstavlja radnju koja je bila nužna za vođenje ovog postupka (član 387. stav 1. ZPP). Zato je odbijen zahtjev tužitelja za naknadu troškova nastalih tim povodom.

Predsjednik vijeća
Senad Tica

Za tačnost otpravka ovjerava
Rukovodilac sudske pisarnice
Biljana Ačić